

Történelmi arcképek, ritka riportfelvételek és egyéb érdekes emlékek a készülő

FÉNYKÉP-MÚZEUMBAN

Az egyetlen Petőfiről készült daguerrotipia — Barabás Miklós, Borsós József és László Fülöp, mint fényképészek

A magyar főváros a közeljövőben különleges látványossággal gazdagodik. A budapesti fényképészek ipartestülete ugyanis nemrégiben elhatározta, hogy fényképmúzeumot létesít, ahol a fényképezés száz éves történetére vonatkozó dokumentumokat, az elmúlt évtizedek történelmi eseményeit megőrzítő fényképritkaságokat és régi mesterek még fellelhető művészi munkáit gyűjti össze s ezzel egy olyan gyűjtemény alapjait veti meg, amelynek az egész világon nem akad párja.

Leles és szorgalmas gyűjtéssel már eddig is számos ritkaságot sikerült megszerezni a múzeum számára, amely rövidesen nemcsak a szakemberek, hanem a nagyközönség előtt is megnyitja kapuit.

— Ideiglenesen az ipartestület helyiségében helyezük el az összegyűjtött múzeumi anyaga-

got — mondotta érdeklődésünkre Boronkay Kálmán, a fényképészek ipartestületének elnöke, aki maga is aktívan részt vesz a gyűjtésben.

— Törekedni fogunk azonban arra, hogy minél hamarabb külön épületet szerezzünk a múzeum számára, ahol a látogató előtt a fényképezés fejlődésének száz éves története fog megjelenni.

— Addig is külön bizottság kezeli majd a gyűjtés eredményét és igyekszik minél jobb és tökéletesebb anyagot összegyűjteni.

— A régi terv megvalósulásával egészen egyedülálló múzeumot sikerül létsítenünk — folytatta Boronkay —, mert tudomásom szerint még egyetlen külföldi országban sincs hasonló gyűjtemény, legfeljebb a nagyobb múzeumok keretében rendeztek kiállítást fényképeseti anyagból.

ságharc után Strelisky sokszorosította Petőfi képét, amiért az osztrákok letartóztatták és a Neugebäude épületébe hurcolták, ahol három hónapig volt fogságban.

Mütermét később fia: Strelisky Sándor örökölte, aki a nagy vagyonnal együtt kivételes tehetséget is örökölt apjától.

A párisi világkiállításon „Csárdás” című képével első díjat nyert és ez a siker megnyitotta útját a királyi paloták felé is.

Nemsokára olyan személyiségek kerültek lencséje elé, mint Ferenc József és Vilmos császár, akiket együtt is lefényképezett. De alig volt a magyar élkelő-

ségek sorában valaki, akit az ezredéves kiállítás alkalmával díszmagyarban le ne fényképezett volna.

Ő készítette az utolsó udvari bál fényképeit is.

1910-ben az egész monarchiában lázasan készültek a hercegnők, grófnők, bárónők arra a bálra, amelyet József főherceg rendezett a budai vár káprázatos palotájában.

Ez volt az utolsó udvari bál és a fényképészek közül csupán Streliskynek volt erre az alkalomra meghívása.

Még egy híres szereplése volt Károly király koronázása alkalmával, amikor a királyi család-ról készített felvételeket.

Felvidék, Erdély, Délvidék...

Ezeknek az eredeti fényképeknek egy része most szintén az újonnan létesített fényképmúzeum ritkaságai közé tartozik.

— A felvételek 1916 december 30-án készültek a vár Szent István termében, ahol erre a célra külön emelvényt építettek.

— Először Károly királyról készült el a felvétel, teljes ornátusban, majd Zita királyné és végül Ottó királyfi állt a fényképezőgép lencséje elé a Benecur Gyula által tervezett díszmagyarban. Ezután került sor az együttes képre, amelyen a király, királyné és a trónörökös voltak rajta.

A gáláns külsejű, jömegjelenségű, monoklis Strelisky, ismert alakja volt Budapest társadalmi életének. A legelőkelőbb körökkel érintkezett. Nem egyszer előfordult, hogy miközben az Andrassy-úton sétált, az arra kocsizó József főherceg, fogatát megállítva, maga mellé ültette.

— Dorottya-utcai műterme a világ egyik legjobban berendezett műterme volt. A 15 szobás helyiségben három fogadó lány ülték be az előkelő vendégeket. A műterem értékes perzsaszőnyegekkel, szobraival, képeivel, aranyhalas vízmedencéivel és szökőkútjaival a főváros nevezetességét közé tartozott.

— Kevesen tudják, hogy innen indult el László Fülöp, a világhírű portréfestő is káprázatos életújjára...

Ezek az emlékek kelnek életre most a fényképmúzeum kapcsán, amelynek ötletét először Gyimesy Kásás Ernő rajztanár írta, az ipartestület titkára vette fel. Ő volt ugyanis az, aki először gondolt arra, hogy meg kellene teremteni azt a gyűjteményt, amelyben a Felvidék és Kárpátalja visszatéréséről készült fényképeket helyezték el. Így indult el a gyűjtés. Erőből egyenként Gyimesy ezeket mondja:

— A fényképmúzeum ötlete akkor érlelődött meg bennem, amikor mint haditudósító az amerikai magyarnyelvű lapok egyetlen képviselőjeként részt vettem a felvidéki bevonulásban.

Államfők, politikusok és művészek fényképei

Eddig már több mester rendkívül értékes gyűjteményt ajánlott fel a múzeumnak és az ipartestület már nemcsak felvételeket és lemezeket, hanem eredeti daguerrotipiákat, szobrokat és érmekeket is kapott. Ezenkívül a múzeum birtokába került számos felvétel, amely a felszabaduló területek megszállását, a bevonulásokat és hadieseményeket örökítik meg. Államfők, politikusok, társadalmi és művészi életünk kiemelkedő személyiségeinek képei sorakoznak egymás mellé a múzeum eddigi gyűjteményében, ahol megtaláljuk Horthy Miklós kormányzónak és hitvesének, Erzsébet királynénak, Ferenc Józsefnek, Károly királynak, írónk közül Ady-nak, Berzeviczynek, Rákosi Viktor-nak, Móricz Zsigmond-nak művészi fényképét, de nem hiányzik a Petőfiről készült daguerrotipia sem.

Művészeink közül Munkácsy Benecur, Szinnyei-Merse, Liszt, Hubay, Ujházi Ede, Blaháné képeit ragadjuk ki a múzeum anyagából, de itt van Ady Léda asszonyáról készült felvétel is.

Mint érdekességet említjük meg a newyorki Kossuth-szobor leleplezéséről készült képet, valamint azt a tablót, amelyen Magyarország miniszterelnökének portréit találjuk meg az 1867—1937 közötti időszakban gróf Andrássy Gyulától egészen — Darányig.

A szabadságharc után megújuló Magyarország történelmi keresztmetszetét adják azok a fényképek, amelyek az újjáéledő nemzet minden vezéralakját és minden lényegesebb eseményét megörökítették. Ezeket a képeket szemlélve, a magyar fényképezés hősökének nagy mestereit csodálhatjuk, akik művészetük egyéni varázsával kápráztatnak el bennünket. Ugyanakkor azonban számos érdekes epizód, kis történet is fellelhető, amely éppen úgy hozzátartozik a magyar fényképezés történetéhez, mint a vitrinek csecsebecsái közül, a szekrények és asztalfiókok elfelejtett emlékei közül előkerülő régi fény-

képek és daguerrotipiák. E régi fényképek láttán mindenekelőtt Koller Károlyra emlékezünk, aki a mai művészi fényképezés alapjait teremtette meg hazánkban. Ő készítette Ferenc Józsefről azt a felvételt, amelynek alapján Marschall szobrász a régi forint császárképét mintázta.

Régi nevek bukkannak fel: Marastoni, Kramolin, Ország Antal, Doktor Albert — a régi idők nagy fényképészei.

Vagy a szakmabelieken kívül ki tudja, hogy Barabás Miklós, a nagy festő nagy művészi fényképész is volt, és — hogy a festőknél maradjunk — Borsós József nem festményeivel, hanem a fényképezéssel szerzett anyagi pénzt, hogy megvásárolhatta a mai «Szép Juhász» csárdát, amelynek falai közé üregségére visszavonult.

De felelednek azok az emlékek is, amelyek a nagy fényképezésdinasztia, a Streliskyek nevéhez fűződnek.

Az első magyar „fényirda”

A híres fényképezés-család első nagy mestere: Strelisky Lipót akkor tűnt fel, amikor Daguerre festőművész európai útja során Magyarországot is meglátogatta. Nála tanulta ki Strelisky Lipót a mesterséget, rövidesen művészi tökélyre tett szert és a Dorottya-utcában hamarosan megnyitotta az első magyar „fényirdát”.

1848-ban Strelisky Lipót készítette az egyetlen Petőfi-felvételt.

Ez a Daguerrotipia ma — a Nemzeti Múzeumban — az egyetlen hiteles fotoforrás Petőfi külsejéről. A szabad-

Jóízlésű hölgyek

BORNEO

arckrémet, púdert, rúzt és kölnit használnak

Kapható minden szaküzletben

MONTE CARLO

DANCING BAR Teréz-krt 15
REMEK TÁNCMŰSOR
LEDÉNYI ESZTER
DIZŐZÖK: VÁRADI MAGDA
RÁCZ SÁRI
RAGYOGÓ TÁNCGÖRLÖK!
Este 10 órától
BALOGH-PETHŐ tánczenéje